

سیاست‌های اقتصادی ایران در شناسایی عوامل مؤثر بر تجهیز منابع بانکی

حمید گلی زاده^۱محمد رضا باقرزاده^۲ (نویسنده مسئول)اسداله مهرآرا^۳یوسف قلی پور کنعانی^۴مهشید شاهچرا^۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۲/۱۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۳/۲۵

چکیده

بانک در اقتصاد امروز جایگاه برجسته‌ای دارد. این پژوهش با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر تجهیز منابع بانکی انجام شد. این پژوهش یک مطالعه کیفی از نوع تحلیل محتوای استقرایی و با هدف کاربردی بود. جامعه آماری پژوهش شامل خبرگان دانشگاهی در رشته‌های حسابداری، مدیریت و اقتصاد و خبرگان بانکی می‌باشند. نمونه آماری به روش هدفمند گلوله برفی به تعداد ۱۰ نفر انتخاب شده‌اند. ابزار گردآوری داده‌ها شامل مطالعات کتابخانه‌ای و مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با خبرگان و تکنیک دلفی بوده است. روایی سؤالات مصاحبه به روش محتوایی و پایایی آن با اجرای روش بازآزمون (۰/۸۸۳) تأیید گردیده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها با رویکرد کیفی و با استفاده از روش مصاحبه انجام شد و فرآیند کدگذاری در سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی اجرا گردید. تجزیه و تحلیل نهایی با استفاده از تکنیک دلفی صورت گرفت و پس از انجام این تکنیک ۷ شاخص تولید ناخالص داخلی، تورم، نرخ ذخیره قانونی، سپرده قرض‌الحسنه، سپرده سرمایه‌گذاری، مطالبات غیرجاری و کفایت سرمایه بر تجهیز منابع بانکی تأثیر داشتند. نتایج این پژوهش می‌تواند به مدیران در ایجاد محیط مناسب در کسب فرصت‌های رشد و بالندگی در تجهیز منابع بانکی و ایجاد مزیت رقابتی یاری کند.

واژگان کلیدی: بانکداری اسلامی، سیاست‌های اقتصادی ایران، منابع بانکی.

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت دولتی، گروه مدیریت، واحد قائم شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، قائم شهر، ایران.

hamidgolizadeh@yahoo.com

^۲ استادیار گروه مدیریت، واحد قائم شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، قائم شهر، ایران. (نویسنده مسئول)

dr.mr.bagherzadeh@gmail.com

^۳ استادیار گروه مدیریت، واحد قائم شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، قائم شهر، ایران. mehrara_a@yahoo.com^۴ استادیار گروه مهندسی صنایع، واحد قائم شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، قائم شهر، ایران. gholipourkanani@yahoo.com^۵ استادیار مدعو گروه مدیریت، واحد قائم شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، قائم شهر، ایران / گروه بانکداری، پژوهشکده پولی و بانکی.

mahshidshahchera@yahoo.com

۱- مقدمه

امروزه به دلیل رقابت بین بانک‌ها و مؤسسات مالی برای جذب منابع بیشتر، تسلط بر مؤلفه‌های مؤثر در تأمین منابع مالی^۱ از اهمیت ویژه‌ای برخوردار شده است. علاوه بر مهم‌ترین رسالت بانک، جذب منابع مالی در تنظیم صحیح گردش پول و ایجاد سیستم پولی و اعتباری مناسب متناسب با برنامه‌های بلند مدت و کوتاه مدت تأثیر بسزایی دارد (کاکرودی و همکاران، ۱۳۹۸). عواملی که منجر به موفقیت بانک می‌شود استفاده از فناوری اطلاعات، بازاریابی و مشتری مداری به معنای واقعی کلمه است. در سیستم مدیریت جدید، سه بعد استراتژی، تمرکز و سازماندهی وجود دارد. این استراتژی است که متعاقباً به سطوح عملیاتی مانند عملکرد بازار، رضایت مشتری، عملکرد اجتماعی، اعتماد و پذیرش، عملکرد محیطی، مالی و اهداف و نتایج آن منجر می‌شود؛ برخی از بانک‌ها توانسته‌اند از این سیاست‌ها برای پیشرو بودن در سیستم بانکی کشور استفاده کنند. اگرچه عواملی مانند صنعتی شدن جوامع، گسترش و پیشرفت در فعالیت‌های اجتماعی و ظهور نیازهای جدید از عوامل مهم و تأثیرگذار در ایجاد و گسترش مؤسسات مالی بوده است، اما توسعه اقتصادی و پیشرفت از مهم‌ترین عوامل توسعه است (محمدی اسفندیار و همکاران، ۱۳۹۴). در حقیقت، مؤسسات مالی برای تسهیل پیشرفت سایر مؤسسات اقتصادی تشکیل شده است، بنابراین به همین دلیل می‌توان گفت وجود مؤسسات و بازارهای پیشرفته مالی به همراه استفاده از روش‌های جدید ارتباط مستقیمی با میزان پیشرفت یک کشور دارد. در این شرایط جذب منابع بیشتر و تخصیص این منابع یکی از مواردی است که مورد توجه مؤسسات مالی و اعتباری قرار گرفته است (ابدرزگ و همکاران، ۲۰۱۴).

شاید بدیهی‌ترین پدیده امروز در بانکداری جهانی شدن است. بانک‌ها و مؤسسات مالی از طریق عملیات بانکی برای جذب منابع مالی استفاده می‌کردند. اکنون بانک‌ها مانند سایر سازمان‌ها در مقیاس جهانی تجارت می‌کنند. با توسعه روزافزون فناوری و صنعتی شدن کشورها در جذب منابع مالی، تحولات چشمگیری صورت گرفته است، به گونه‌ای که اتوماسیون بانکی و شبکه‌های بانکی اینترنتی از مهم‌ترین راه‌های تجهیز به حساب می‌آیند. در دوره فعلی، به دلیل رقابت بین بانک‌ها و مؤسسات مالی برای جذب منابع بیشتر، تسلط بر عوامل مؤثر در تأمین منابع مالی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار شده است. عوامل سخت‌کننده و بی‌شماری باعث

می‌شود که جذب منابع مالی در بانک‌ها به شیوه و روش صحیح انجام شود (لاکس و همکاران،^۲ ۲۰۱۰). یکی از مهم‌ترین چالش‌های سیستم بانکی کنونی، پیوستن به بازارهای مالی بین‌المللی است که شرایط و ضوابط خاص خود را دارند. برای این منظور، بانک‌ها باید در چارچوب قوانین و مقررات بین‌المللی فعالیت کنند و در تنظیم صورت‌های مالی خود از معیارهای مالی بین‌المللی

¹ Equip financial resources

² Abdurezak et al

⁸ Laux et al

پیروی کنند؛ به عبارت دیگر، به دلیل ایجاد اختلاف بین سیستم بانکی کشور و سیستم بین‌المللی مالی به دلیل تحریم‌های مالی، بانک‌های کشور از دامنه فعالیت‌های بین‌المللی دور هستند و اطلاعات و آمادگی لازم سازمانی برای بازگرداندن روابط بانکی گذشته، زمان بر است (نبوی چاشمی و همکاران، ۱۳۹۱).

افزایش سهم و گردش مالی صنعت مالی اسلامی در سال‌های اخیر با روند کند همراه بوده است، اما به طور کلی، رشد این صنعت همچنان از رقبای متعارف خود جلوتر است. این نرخ رشد سریع در بانکی اسلامی را می‌توان به افزایش تقاضای مسلمانان، رشد درآمدهای نفتی در خاورمیانه و جذابیت خدمات مالی شریعت محور برای سرمایه‌گذاران غیرمسلمان که به دنبال فعالیت‌های بانکی اخلاقی هستند، نسبت داد (موسویان، ۱۳۹۶). هم اکنون بانکداری اسلامی در کشورهای مسلمان و غیرمسلمان فعالیت می‌کند و بخش قابل توجهی از چشم انداز اقتصادی جهانی را تشکیل می‌دهد و ایران، مالزی، عربستان سعودی و امارات متحده عربی بزرگ‌ترین دارایی سازگار با دارایی را تشکیل می‌دهند؛ بنابراین، اهمیت بانک‌های اسلامی اکنون به ویژه پس از بحران اقتصادی در جهان به یک موضوع واقعی و غیرقابل انکار تبدیل شده است. به ترتیب، بانک الرجاحی، بانک ملی و ملت بیشترین سهم از کل دارایی‌های بانک‌های اسلامی را دارند. عربستان سعودی و بانک‌های ایرانی از نظر شاخص‌ها رتبه بهتری نسبت به سایر بانک‌های اسلامی دارند. بانک الرجاحی، بانک اسلامی دبی و خانه مالی کویت به ترتیب بیشترین سهم از کل سرمایه در بانک‌های اسلامی را در سال ۲۰۱۶ به خود اختصاص دادند. حفظ مشتری یکی از مهم‌ترین معیارهای سنجش کیفیت است. در بانک‌ها و مؤسسات مالی عوامل مختلفی روی کیفیت خدمات بانکی تأثیر می‌گذارد از جمله نرخ بهره بانکی، سیستم‌های نظارت و رسیدگی به شکایات، اطلاع‌رسانی دقیق به مشتریان، سرعت و صحت خدمات ارائه شده، انجام به موقع تعهدات توسط بانک، قوانین و مقررات و فروتنی کارمندان در برخورد با اطلاعات مشتری که همه منابع مالی بیشتری را به خود جلب می‌کند. این بانک با کمک شاخص‌های مورد بحث و افزایش دارایی‌های آنها با استفاده از شاخص‌های ارائه شده، کنترل نقدینگی، افزایش مهارت‌های نیروی انسانی، فناوری اطلاعات و انواع خدمات بانکی، می‌تواند رضایت مشتری را به خود جلب کند که این نوعی تبلیغات است. بانک‌ها در ایران در ارائه خدمات بانکی الکترونیکی با محدودیت‌های اساسی روبرو هستند که مهم‌ترین آنها ضعف فرهنگی جامعه در استفاده از خدمات الکترونیکی است. همچنین بازاریابی لازم برای مکان و محیط داخلی شعب نقش مؤثری در موفقیت بانک در جذب منابع مالی دارد.

مسئله مهم در نظام پولی و بانکی، نحوه تجهیز منابع مالی و سپس تخصیص و توزیع آن در بخش‌های مختلف اقتصاد و بین فعالان اقتصادی و نیز مسیری است که حجم پول موجود وارد سیستم اقتصادی شده و در آن گردش پیدا می‌کند (ناهدی امیرخیر و علیزاده، ۱۳۹۵). با توجه به وظیفه نظام بانکی در تجهیز منابع مالی و تخصیص بهینه آن در سیستم اقتصادی، هرچه نظام بانکی در تجهیز منابع مالی و تخصیص آن در فضای رقابتی و به صورت کارتری عمل نماید، می‌توان شاهد کاهش

هزینه‌های تولید و بهبود امر تولید و اشتغال و رشد اقتصادی بود در غیر این صورت، عدم کارایی نظام بانکی در تجهیز و تخصیص بهینه منابع مالی منجر به اتلاف منابع و دامن زدن به رکود اقتصادی می‌گردد.

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

سیستم پولی و مالی کشور نقش اساسی در ثبات و کارایی محیط اقتصادی، حفظ ثبات در سطح عمومی قیمت‌ها، حمایت از تولید و تسهیل رشد و توسعه اقتصادی کشور دارد. به گونه‌ای که کارایی و ثبات سیستم پولی و مالی قوی است و از کارایی بخش واقعی اقتصاد حمایت می‌کند و در مقابل، بی‌ثباتی و ناکارآمدی سیستم پولی و مالی باعث بی‌ثباتی و ناکارآمدی در بخش واقعی اقتصاد. وظیفه اصلی سیستم پولی و مالی تجهیز منابع مالی و تخصیص بهینه آنها در سیستم اقتصادی برای حمایت و تسهیل تولید و توسعه رفاه و توسعه اقتصادی است. سیستم پولی و مالی شامل بازارهای مالی و سیستم بانکی است. (حبیبی پور، ۱۳۸۹). در ایران به دلیل عدم گسترش مناسب بازارهای مالی، نقش سیستم بانکی بسیار مهم‌تر شده است و بنابراین نقش بسیار مهمی در تأمین و تجهیز منابع مالی و ترغیب سرمایه‌گذاران به سرمایه‌گذاری بهینه و بهینه دارد؛ و رشد اقتصادی را تسهیل می‌کند (آسیابی و همکاران، ۱۳۹۵).

مسئله مهم در سیستم پولی و بانکی نحوه تجهیز منابع مالی و سپس تخصیص و توزیع آن در بخش‌های مختلف اقتصادی و در بین بازیگران اقتصادی و همچنین کانال‌ها و مسیرهایی است که حجم موجود پول وارد سیستم اقتصادی می‌شود و گردش می‌کند. با توجه به نقش سیستم بانکی در تجهیز منابع مالی و تخصیص بهینه آن در سیستم اقتصادی، هرچه سیستم بانکی بیشتر در تجهیز منابع مالی و تخصیص آن در یک فضای رقابتی و کارآمد، می‌تواند باعث کاهش هزینه‌های تولید و بهبود تولید و اشتغال شود. این رشد اقتصادی بود؛ در غیر این صورت، ناکارآمدی سیستم بانکی در تجهیز و بهینه‌سازی منابع مالی باعث اتلاف منابع و تشویق رکود اقتصادی خواهد شد (رمضانی، ۱۳۸۵). بانک‌ها با ارائه خدمات بانکی به مشتریان درآمد کسب می‌کنند. به این ترتیب، با جذب سپرده‌های مردم با نرخ سود پایین و اعطای تسهیلات با نرخ سود بالاتر، تفاوت بین این دو نرخ درآمد بانک است که به آن سود و سود حاشیه گفته می‌شود؛ بنابراین، هرچه بانک بتواند از مقیاس‌های اقتصادی استفاده کند، سود این عملیات بیشتر خواهد شد (گرائی نژاد، ۱۳۹۴).

به نظر می‌رسد شیوه‌های کنونی تجهیز منابع در قانون عملیات بانکی بدون ربا از منظر بانکداری اسلامی با چالش‌هایی روبروست که لازم است برای رفع آنها تدابیری اندیشیده شود در این قسمت به برخی از این چالش‌ها اشاره شده و راهکارهای جهت مرتفع کردن آنها ارائه می‌شود.

■ سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز

در آسیب‌شناسی این دسته از سپرده‌ها می‌توان به چند نکته اشاره کرد اول آنکه برخی از آن بانک‌ها با استناد به مالکیت خود بر این منابع و برخلاف تبلیغات خود و اهداف سپرده‌گذاران بخش از منابع

و سپرده‌ها را به جای اینکه وام قرض‌الحسنه بپردازند در اعطای تسهیلات سود آور به کار می‌گیرد که این با ماهیت این سپرده تعارض دارد. دوم آنکه قالب بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیر بانکی برای تشویق سپرده‌گذاران بر اساس قرعه کشی جوایز اهدا می‌کنند. در حالی که به نظر می‌رسد اعطای جوایز بر اساس قرعه کشی به عده‌ای خاص از سپرده‌گذاران و تبلیغ گسترده این شیوه در رسانه‌های همگانی روحیه بخت آزمایی را در جامعه تقویت می‌کند که این با روحیه بانکداری اسلامی چندان سازگار نیست.

■ سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار

در رابطه با حساب‌های سرمایه‌گذاری در قانون کنونی چند نکته قابل ذکر است اول مسئله آن است که در قانون کنونی سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار مطرح شدن در حالی که این دسته از سپرده‌ها می‌تواند بدون شرط مدت و به صورت‌های روز شما کوتاه میان و بلندمدت طراحی شود اما (واژه مدت‌دار) در قانون کنونی آنها را محدود کرده در این رابطه پیشنهاد می‌شود کلمه مدت‌دار را از عنوان این دسته از سپرده حذف شود. دومین مسئله این است که در قانون کنونی بین سپرده‌های سرمایه‌گذاری تفکیکی صورت نپذیرفته است در حالی که امروزه سپرده‌های سرمایه‌گذاری به دو گروه سپرده‌های سرمایه‌گذاری خاص و سپرده‌های سرمایه‌گذاری عام با رابطه حقوقی و کارکردهای متفاوت تقسیم می‌شود به این بیان که گروهی از سپرده‌گذاران روحیه ریسک‌گریز دارند و می‌خواهد منابع آنان در فعالیت‌ها و به شیوه‌های سرمایه‌گذاری شود که کمترین مخاطرات را داشته باشد (هرچند بازدهی پایین‌تری نیز داشته باشد) در نقطه مقابل برخی دوست دارند در سرمایه‌گذاری‌های خاص و با بازدهی بالا سرمایه‌گذاری کنند و حاضرند ریسک فعالیت را بپذیرند گروهی نیز مایل‌اند در سپرده‌های سرمایه‌گذاری عامه بانک که دارای ریسک و بازه معمولی هستند سرمایه‌گذاری کنند. به منظور حل این مسئله پیشنهاد می‌شود در قانون بین سپرده‌های سرمایه‌گذاری عام و خاص تفکیک ایجاد سوم مثل پرداخت سود به این دسته از سپرده‌ها در واقع به دلیل آنکه رابطه میان سپرده‌گذار و بانکی وکالت است سپرده‌گذار به بانک وکالت عام می‌دهد که وجوه او را همراه سایر وجوه سپرده‌گذاران و همراه سایر منابع بانک به نحو مشاع در فعالیت‌های تحقیقات در حوزه جذب منابع مالی فراوان است. شواهد نشان می‌دهد که محققان بسیاری در کشورهای مختلف با توجه به شرایط اقتصادی اقدام به جذب منابع مالی نموده‌اند که در جدول ۱ خلاصه ای از پیشینه پژوهش ارائه شده است:

جدول (۱) خلاصه ای از پیشینه پژوهش

پژوهشگر	سال	عنوان	نتیجه
---------	-----	-------	-------

<p>یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد مؤلفه کارآمدی فناوری اطلاعات، رضایت مشتریان، کارآمدی مدیریتی، عوامل محیطی و کارآمدی منابع انسانی بر موفقیت شعب بانک ملی استان در تجهیز منابع مالی به ترتیب تأثیرگذار می‌باشند</p>	<p>عوامل تأثیرگذار بزموفقیت شعب بانک‌ها در تجهیز منابع مالی</p>	<p>۱۳۹۸</p>	<p>نوی و همکاران</p>
<p>با افزایش نرخ سود بانکی، جمعیت و تولید ناخالص داخلی حجم سپرده‌های بانکی افزایش و با افزایش نرخ ارز، قیمت طلا و شاخص قیمت زمین، حجم سپرده‌ها کاهش می‌یابد.</p>	<p>تحلیل اثر نرخ سود بانکی بر روی تجهیز منابع بانک‌ها در ایران</p>	<p>۱۳۹۸</p>	<p>عربی و همکاران</p>
<p>سیستم بانکی که بار اصلی تأمین مالی را بردوش دارد، نیازمند ساز و کارهای اصلاحی فراوانی است که در نتیجه اجرای آن بتواند اولاً پس‌اندازهای بیشتری را تجهیز کند و ثانياً منابع تجهیز شده را به مصارف کاراتری در سطح بنگاه که تحرک بیشتری ایجاد می‌کنند، تخصیص دهد.</p>	<p>مؤلفه های تأثیرگذار بر روند تجهیز منابع مؤسسات مالی و بانک‌ها</p>	<p>۱۳۹۷</p>	<p>رافعی</p>
<p>اهمیت ساختار سرمایه، تجهیز منابع مالی در بانکداری نوی، فناوری اطلاعات و ارتباطات، مهارت های نیروی انسانی، تنوع خدمات بانکی، کیفیت خدمات بانکی، رضایت مشتریان از کارکنان بانک ها و مؤسسات مالی، مطلوبیت محیط داخلی بانک ها و مؤسسات مالی، عوامل مؤثر بر</p>	<p>تجهیز منابع مالی در بانکداری نوین</p>	<p>۱۳۹۶</p>	<p>امیرپور و مرادی</p>

تجهیز منابع مالی بانک‌ها، نقش عامل اعتمادپذیری مشتریان در جذب منابع مالی بانک‌ها دارد.			
نتایج به دست آمده از این تحقیق نشان داد که تمامی پنج عامل در نظر گرفته شده در تحقیق بر تجهیز منابع در شعب بانک حکمت ایرانیان بیش از حد متوسط تأثیرگذار هستند. عوامل بانکداری الکترونیک، عوامل و شرایط فیزیکی، عوامل خدماتی، عوامل ارتباطی و انسانی و عوامل مالی به ترتیب عوامل تأثیرگذار در جذب منابع بوده اند.	بررسی عوامل مؤثر بر جذب منابع مالی بانک‌ها	۱۳۹۵	ناهدی و علیزاده
مهمترین و مؤثرترین عامل جذب سرمایه مردم نیروی انسانی است و دلیل عملکرد بسیار ضعیف برخی از بانک‌ها در جذب و کنترل منابع بانکی، ناکارآمدی و ناکارآمدی نیروی انسانی است.	عوامل تأثیرگذار بر تجهیز منابع مالی بانک‌های چین	۲۰۲۰	وونگ و همکاران
برای تأمین این الزامات، یک شرکت باید منابع مالی کافی داشته باشد. تا در شرایط مالی محدود، افزایش وام‌های گرفته شده و فرآیندهای تورمی عملکرد مداوم و پایدار داشته باشد	تأمین الزامات بانکی	۲۰۲۰	هایدچنکو و همکاران
بودجه باید توسط مقامات محلی متناسب با اهداف کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت آنها تنظیم شود. سیاست مالی باید از نظر زمانی نسبتاً ثابت بماند و با	تجهیز منابع مالی با استفاده از مدیریت ریسک	۲۰۱۹	رسو و همکاران

سیاست توسعه محلی نهاد عمومی
مطابقت داشته باشد.

نتایج نشان داد که از بین عوامل داخلی، مدیریت بدهی ها توزیع سود قابل توجهی در سودآوری بانکها بوده و از بین عوامل خارجی نرخ بهره بازار اثر متضاد دارد و تورم تأثیر مثبتی بر سودآوری بانکها دارد.	تجهیز منابع در بانکهای تجاری	۲۰۱۸	لی و همکاران
--	------------------------------------	------	-----------------

۳- روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از منظر هدف، توسعه‌ای-کاربردی و از جنبه راهبرد اجرای پژوهش، توصیفی از نوع اکتشافی می‌باشد؛ زیرا علاوه بر توصیف فرایند تجهیز منابع بانکی در صنعت بانکداری، به دلیل فقدان اطلاعات کافی در این رابطه، در پی طراحی مدل تجهیز منابع بانکی در صنعت بانکداری می‌باشد. در عین حال این پژوهش از منظر روش گردآوری داده‌ها به دو شکل مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی (با استفاده از ابزار مصاحبه نیمه ساختاریافته و تکنیک دلفی) انجام شده است؛ بنابراین از نظر نوع داده، پژوهش حاضر در حیطه پژوهش‌های کیفی دسته‌بندی می‌شود. همچنین مقطع زمانی اجرای پژوهش، تک مقطعی می‌باشد.

روند تحلیل به این صورت است که با بررسی متون مبانی نظری و پیشینه پژوهش و با تحلیل جمله به جمله یا پاراگراف‌ها به عنوان واحدهای معنایی، طی مرحله کدگذاری باز، نکات کلیدی مستخرج از پیشینه‌ها شناسایی شدند و در مرحله کدگذاری محوری، مفاهیم مستخرج بر حسب مضامین و معانی مشترک آن‌ها در قالب مقوله‌ها (شاخص‌ها) دسته‌بندی گردید. سپس از تکنیک دلفی به‌مثابه تکنیکی پژوهشی برای اصلاح، تأیید، رد و یا اضافه کردن شاخص‌های تجهیز منابع بانکی پرداخته شد. داده‌های پژوهش حاضر با تحلیل محتوای چارچوب‌های تجهیز منابع بانکی و برگزاری دو دوره پنل دلفی خبرگان گردآوری شده است.

جامعه آماری پژوهش شامل خبرگان دانشگاهی در رشته‌های حسابداری، مدیریت و اقتصاد و خبرگان بانکی می‌باشند. نمونه‌گیری با رویکرد هدفمند تا سرحد اشباع نظری داده‌ها انجام و تعداد ۱۰ نفر (۵ نفر اساتید دانشگاهی و ۵ نفر خبرگان بانکی) به عنوان نمونه آماری پژوهش شناسایی و در فرآیند مصاحبه مشارکت داده شدند. همان‌گونه که بیان گردید ابزار اندازه‌گیری داده‌ها در این پژوهش علاوه بر مطالعات کتابخانه‌ای، مصاحبه نیمه ساختاریافته و تکنیک دلفی با نمونه آماری پژوهش بوده است.

پس از تحلیل و بررسی، از جمع‌بندی این شاخص‌ها، پرسش‌نامه دور اول پنل دلفی تنظیم شد و با رعایت اصول برگزاری تکنیک دلفی، در اختیار جامعه پژوهش قرار گرفت. در ادامه مراحل انجام پنل در قالب پروتکل دلفی به طور خلاصه بیان می‌شود:

دور اول دلفی: در این دور فهرستی از شاخص‌های تجهیز منابع بانکی که از طریق تحلیل متن مقالات استخراج شده بود، در اختیار اعضای پانل قرار گرفت تا میزان اهمیت هر یک را از بر اساس طیف لیکرت ۵ تایی (کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم و کاملاً موافقم) مشخص کنند. همچنین، از آنها خواسته شد علاوه بر شاخص‌های مندرج در پرسش‌نامه، مؤلفه دیگر مدنظر دارند که بدان اشاره نشده است، بدون ذکر نام مطرح نموده تا بتوان به عنوان استراتژی زایش ایده‌ها عمل نمود. بر این اساس از روش میانگین نظرات خبرگان برای هر یک از شاخص‌ها شناسایی شد. پس از جمع‌آوری پرسش‌نامه‌های برگشتی، پاسخ‌های تکراری ترکیب شد و نظرات مشابه تجمیع و تا حد امکان کوتاه شدند. نتیجه این مرحله مشخص شدن شاخص‌های مرتبط تجهیز منابع بانکی بود.

دور دوم دلفی: پس از اجرای مرحله اول دلفی و ارزیابی دیدگاه صاحب‌نظران پانل در مورد عوامل مطرح شده، بر اساس میانگین نظر صاحب‌نظران، شاخصی با اهمیت متوسط و پائین (دارای میانگین کمتر از ۳) مشخص شود.

۴- یافته‌ها

تحلیل محتوای مضامین مرتبط با تجهیز منابع بانکی از چارچوب‌های مورد بررسی، منتج به استخراج ۱۱ کد شد؛ که در جدول زیر ارائه شده است.

جدول (۲): عوامل مؤثر بر تجهیز منابع بانکی مستخرج از پیشینه‌های پژوهشی (کدگذاری

باز)

نام پژوهشگر	سال	عوامل مؤثر بر تجهیز منابع بانکی
چامتوا و همکاران	۲۰۱۷	تولید ناخالص داخلی، کفایت سرمایه، مطالبات غیر جاری، تورم
چنگ و همکاران	۲۰۱۰	نرخ ذخیره قانونی، سپرده‌های سرمایه‌گذاری، مطالبات غیر جاری
نظریان و همکاران	۱۳۸۸	ثبات بانکی، مدیریت ریسک، مطالبات غیر جاری
آسایش و همکاران	۱۳۹۷	ثبات بانکی، بازده دارایی، کفایت سرمایه

چن و همکاران	۲۰۰۱	نرخ ذخیره قانونی، اسپرد بانکی
لی و همکاران	۲۰۰۷	اسپرد بانکی، سپرده‌های سرمایه‌گذاری، مطالبات غیر جاری
توحیدی نیا	۱۳۹۱	سپرده‌های سرمایه‌گذاری، تولید ناخالص داخلی، تورم
کارمیچل و همکاران	۲۰۰۲	مدیریت ریسک، تولید ناخالص داخلی
سبجانی و همکاران	۱۳۹۷	تولید ناخالص داخلی، مطالبات غیر جاری، تورم
ستلا	۲۰۰۲	مطالبات غیر جاری، تولید ناخالص داخلی
نثو و همکاران	۲۰۱۰	نرخ ذخیره قانونی، سپرده‌های سرمایه‌گذاری
رزمی	۱۳۹۸	ثبات بانکی، بازده دارایی
حسین و همکاران	۲۰۰۲	سپرده‌های قرض‌الحسنه، اسپرد بانکی
محمدی و همکاران	۱۳۹۴	اسپرد بانکی، مطالبات غیر جاری، تورم، سپرده‌های قرض‌الحسنه
عربی و همکاران	۱۳۹۸	نرخ ذخیره قانونی، تورم، مطالبات غیر جاری
صمدی و همکاران	۱۳۹۳	سپرده‌های قرض‌الحسنه، اسپرد بانکی

ابتدا با بررسی متون مبانی نظری و پیشینه پژوهش و با تحلیل جمله به جمله یا پاراگراف‌ها به عنوان واحدهای معنایی، طی مرحله کدگذاری باز، نکات کلیدی مستخرج از پیشینه‌ها شناسایی شدند جدول (۲ و ۳) و در مرحله کدگذاری محوری، مفاهیم مستخرج بر حسب مضامین و معانی مشترک آنها در قالب شاخص دسته‌بندی گردید.

جدول (۳): تحلیل واحدهای معنایی تجهیز منابع بانکی (کدگذاری باز)

منابع	شاخص‌ها
چامتوا و همکاران، ۲۰۱۷؛ سبجانی و همکاران ۱۳۹۷؛ ستلا، ۲۰۰۲	تولید ناخالص داخلی
چامتوا و همکاران، ۲۰۱۷؛ توحیدی نیا، ۱۳۹۱؛ سبجانی و همکاران، ۱۳۹۷؛ محمدی و همکاران، ۱۳۹۴؛ عربی و همکاران، ۱۳۹۸	تورم

چنگ و همکاران، ۲۰۱۰؛ چن و همکاران، ۲۰۰۱؛ نثو و همکاران، ۲۰۱۰؛ عربی و همکاران، ۱۳۹۸	نرخ ذخیره قانونی
محمدی و همکاران، ۱۳۹۴؛ صمدی و همکاران، ۱۳۹۳	سپرده‌های قرض الحسنه
چنگ و همکاران، ۲۰۱۰؛ لی و همکاران، ۲۰۰۷، نثو و همکاران، ۲۰۱۰، رزمی، ۱۳۹۸؛	سپرده‌های سرمایه‌گذاری
آسایش و همکاران، ۱۳۹۷	بازده دارایی
چامتوا و همکاران، ۲۰۱۷؛ آسایش و همکاران، ۱۳۹۷؛	کفایت سرمایه
لی و همکاران، ۲۰۰۷؛ حسین و همکاران، ۲۰۰۲؛ صمدی و همکاران، ۱۳۹۳	اسپرد بانکی
نظریان و همکاران، ۱۳۸۸؛ آسایش و همکاران، ۱۳۹۷؛ رزمی، ۱۳۹۹	ثبات بانکی
نظریان و همکاران، ۱۳۸۸؛ کارمیچل و همکاران، ۲۰۰۲؛	مدیریت ریسک
چامتوا و همکاران، ۲۰۱۷؛ چنگ و همکاران، ۲۰۱۰؛ نظریان و همکاران، ۱۳۸۸؛ لی و همکاران، ۲۰۰۷؛ سبحانی و همکاران، ۱۳۹۷؛ ستلا، ۲۰۰۲؛ عربی و همکاران، ۱۳۹۸	مطالبات غیر جاری

جدول (۴): مفاهیم مستخرج بر حسب مضامین و معانی مشترک آن‌ها (کدگذاری محوری)

مؤلفه	شاخص
فرا سازمانی	تولید ناخالص داخلی، تورم، نرخ ذخیره قانونی
سازمانی	سپرده‌های قرض الحسنه، سپرده‌های سرمایه‌گذاری، بازده دارایی، کفایت سرمایه، اسپرد بانکی، ثبات بانکی، مدیریت ریسک، مطالبات غیر جاری

برای اطمینان از روایی و پایایی نتایج احصاء شده از فرآیند مصاحبه از معیارهای خاص پژوهش کیفی شامل مقبولیت^۹ و قابلیت تأیید^{۱۰} استفاده شد. جهت افزایش مقبولیت از روش‌های بازنگری توسط شرکت‌کنندگان در مصاحبه بهره‌برداری شد. برای رسیدن به آن، محققان علاوه بر بازگرداندن گفتار و پنداشت‌ها در طول انجام مصاحبه و خلاصه کردن گفته‌های مصاحبه‌شونده‌ها، متن کاملی از جمع‌بندی صورت گرفته به همراه دست‌نوشته‌های مربوط به مصاحبه ابتدایی همراه با کدهای سطح اول به افرادی که از آنها مصاحبه به عمل آمده بود جهت تأیید و یا اصلاح برگرداندند که همگی مورد

9 Credibility

10 Confirmability

تأیید قرار گرفته و نکات پیشنهادی آنان در نظر گرفته شد. برای قابلیت تأیید در مرحله پایانی، طبقات به دست آمده به چهار نفر از مشارکت‌کنندگان اولیه به منظور بازبینی و تأیید برگردانده شد و نکات پیشنهادی اعمال گردید. علاوه بر آن در تحقیق کنونی برای محاسبه پایایی مصاحبه از روش باز آزمون استفاده گردیده است. در این راستا از بین مصاحبه‌های انجام‌گرفته، تعداد سه مصاحبه برگزیده و هر کدام دو بار در فاصله زمانی ۱۴ روز توسط پژوهشگران کدگذاری شده‌اند. نتایج حاصل از این کدگذاری‌ها در جدول (۵) آمده است.

جدول (۵) محاسبه پایایی باز آزمون (شاخص ثبات)

ردیف	مصاحبه‌شونده	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	پایایی باز آزمون
۱	FE4	۱۴	۶	۲	۸۷/۲۴
۲	FE6	۲۲	۱۲	۴	۸۴/۴۸
۳	FE8	۳۲	۱۷	۴	۸۷/۱۶
۴	FE12	۳۸	۲۰	۶	۸۹/۵۴
	کل	۱۰۶	۵۵	۱۰	۸۷/۱۰

همان‌طور که در جدول (۵) مشاهده می‌شود میزان پایایی باز آزمون بالغ بر ۸۷ درصد محاسبه شده است که بیانگر آن است که کدگذاری عبارات‌های مصاحبه در دو دوره زمانی مختلف بالغ بر ۸۷ درصد شبیه هم بوده است که قابلیت اعتماد فرآیند کدگذاری عبارات مصاحبه توسط پژوهشگر را مشخص می‌نماید.

نتایج جدول نشان می‌دهد که شاخص‌های تجهیز منابع بانکی در قالب ۲ مؤلفه سازمانی و فرا سازمانی و ۱۱ شاخص شناسایی شدند. بعد از شناسایی شاخص‌ها، با استفاده از تکنیک دلفی برای اصلاح، تأیید، رد و اضافه کردن شاخص‌ها استفاده شد. دور اول دلفی: در این دور فهرستی از شاخص‌های تجهیز منابع بانکی که از طریق تحلیل متن مقالات استخراج شده بود، در اختیار اعضای پانل قرار گرفت تا میزان اهمیت هر یک را از بر اساس طیف لیکرت ۵ تایی (کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم و کاملاً موافقم) مشخص کنند. همچنین، از آنها خواسته شد تا علاوه بر شاخص‌های موجود، نظرات خود را در این فهرست اضافه یا پیشنهاد کنند. بر این اساس از روش میانگین نظرات خبرگان برای هر یک از شاخص‌ها شناسایی شده استفاده است. از آنجا که از طیف ۵ درجه‌ای لیکرت، استفاده شد، مقادیر زیر ۳ مبنای حذف شاخص‌ها خواهد بود.

جدول (۶): خلاصه نتایج تکنیک دلفی دور اول (شاخص‌های تجهیز منابع بانکی)

شاخص‌ها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	مینیمم	ماکزیمم
---------	-------	---------	--------------	--------	---------

۵	۳	۰/۶۴	۴/۱۴	۱۰	تولید ناخالص داخلی
۵	۴	۰/۵۷	۵/۲۴	۱۰	تورم
۵	۳	۰/۶۲	۴/۱۶	۱۰	نرخ ذخیره قانونی
۵	۴	۰/۶۳	۴/۱۲	۱۰	سپرده‌های قرض الحسنه
۵	۴	۰/۴۸	۳/۱۴	۱۰	سپرده‌های سرمایه‌گذاری
۳	۱	۰/۴۴	۱/۱۸	۱۰	بازده دارایی
۵	۴	۰/۵۸	۴/۲۴	۱۰	کفایت سرمایه
۲	۱	۰/۲۸	۲/۱۰	۱۰	اسپرد بانکی
۳	۱	۰/۳۲	۱/۲۲	۱۰	ثبات بانکی
۳	۲	۰/۴۸	۲/۱۴	۱۰	مدیریت ریسک
۵	۴	۰/۵۹	۴/۲۸	۱۰	مطالبات غیر جاری

جدول (۷): خلاصه نتایج تکنیک دلفی دور دوم (شاخص‌های تجهیز منابع بانکی)

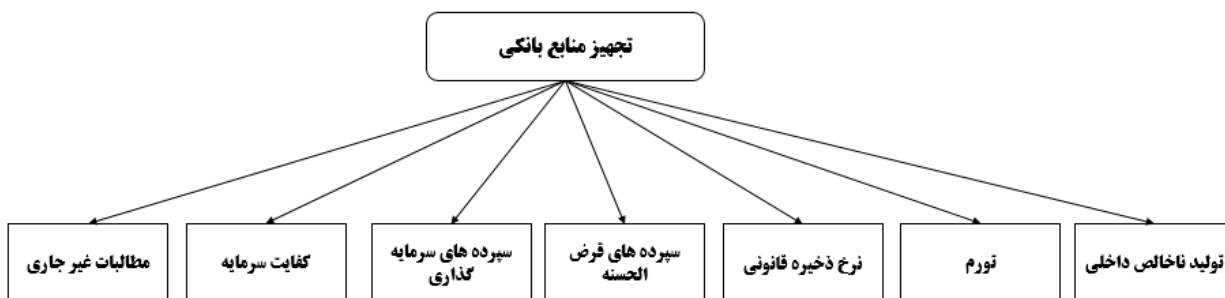
شاخص‌ها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	مینیم	ماکزیم
تولید ناخالص داخلی	۱۰	۴/۱۸	۰/۶۸	۴	۵
تورم	۱۰	۵/۸۶	۰/۵۴	۴	۵
نرخ ذخیره قانونی	۱۰	۴/۴۹	۰/۵۸	۲	۵
سپرده‌های قرض الحسنه	۱۰	۴/۲۸	۰/۶۹	۴	۵
سپرده‌های سرمایه‌گذاری	۱۰	۴/۴۷	۰/۶۲	۳	۵
کفایت سرمایه	۱۰	۴/۵۵	۰/۵۹	۴	۵
مطالبات غیر جاری	۱۰	۵/۲۲	۰/۵۷	۳	۵

بر اساس نتایج جدول (۷)، مقدار ضریب کندال در دور دوم تکنیک دلفی، ۰/۶۸۴ به دست آمده که نشان می‌دهد وحدت نظر میان خبرگان در حد خوبی است. همچنین، سطح معناداری نشان می‌دهد که می‌توان به نتایج دلفی اتکاء کرد. لذا، تکنیک دلفی در دور دوم متوقف شد و شاخص‌های شناسایی شده برای تحلیل کمی مورد استفاده قرار گرفت.

جدول (۸): نتایج ضریب توافق کندال در دور اول و دوم

دوره‌ها	تعداد شاخص‌ها	تعداد خبرگان	ضریب کندال	درجه آزادی	سطح معناداری
دور اول	۱۱	۱۰	۰/۲۴۴	۸	۰/۰۰۰
دور دوم	۷	۱۰	۰/۶۸۴	۸	۰/۰۰۰

با توجه به نهایی شدن شاخص‌های شناسایی شده از تکنیک دلفی عوامل مؤثر بر تجهیز منابع بانکی در شکل (۱) مشخص گردیده است:

شکل (۱): عوامل مؤثر بر تجهیز منابع بانکی

۵- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

در مطالعه کیفی پژوهش حاضر، عوامل مؤثر بر تجهیز منابع بانکی در قالب ۷ شاخص، شامل «تولید ناخالص داخلی»، «نورم»، «نرخ ذخیره قانونی»، «سپرده‌های قرض‌الحسنه»، «سپرده‌های سرمایه‌گذاری»، «کفایت سرمایه» و «مطالبات غیر جاری» شناسایی شدند. در خصوص تولید ناخالص داخلی به عنوان یکی از عامل‌های مؤثر بر تجهیز منابع بانکی با پژوهش لی و همکاران (۲۰۱۸) همسو است. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت که تولید ناخالص داخلی یک شاخص دقیق از اندازه اقتصاد است و نرخ رشد تولید ناخالص داخلی احتمالاً بهترین شاخص رشد اقتصادی است. تورم که از دیگر شاخص‌های مؤثر بر تجهیز منابع بانکی بود می‌توان گفت که اگر کسری بودجه از طریق استقراض از نظام بانکی تأمین شود، این امر به دلیل افزایش نقدینگی و به دنبال آن افزایش تقاضای کل، آثار نامناسب اقتصادی مانند تورم به همراه خواهد داشت. اگر کسری بودجه از طریق استقراض داخلی (انتشار اوراق قرضه) که به مفهوم افزایش تقاضای دولت برای اعتبار قابل دسترسی در جامعه است باشد، باعث افزایش نرخ بهره در جامعه شده و به دنبال آن سرمایه‌گذاری بخش خصوصی کاهش می‌یابد که با پژوهش عربی و همکاران (۱۳۹۸) همسو است. ذخیره قانونی بر سپرده‌های بانکی اساساً با دو هدف طراحی شده است؛ اولین هدف آن تأمین امنیت سپرده‌ها و حمایت از بانک‌ها به وسیله بانک مرکزی هنگام مواجهه با خطر ورشکستگی و مراجعه هم‌زمان سپرده‌گذاران است، هدف ثانویه اعمال سیاست پولی و کنترل حجم نقدینگی از این طریق است که در سیاست‌گذاری کلان اقتصادی از اهمیت زیادی برخوردار است. نتایج تحقیق هایدیچنکو و همکاران (۲۰۲۰) نیز بیانگر این مطلب

بود. سپرده‌های قرض‌الحسنه و سپرده‌های سرمایه‌گذاری به ترتیب از عامل‌های مؤثر بر تجهیز منابع بانکی نیز بودند. دارایی بنگاه‌های اقتصادی، اصلی‌ترین منبع خلق ارزش افزوده برای سهامداران است. سرمایه‌گذاران در بازار سهام، معیارهایی را برای قیمت‌گذاری دارایی‌ها در نظر می‌گیرند که این عوامل در بازدهی سهام آن‌ها تأثیرگذار است. امیرپور و مرادی (۱۳۹۶) به این نتیجه رسیدند که اهمیت ساختار سرمایه، تجهیز منابع مالی در بانکداری نوی، فناوری اطلاعات و ارتباطات، مهارت‌های نیروی انسانی، تنوع خدمات بانکی، کیفیت خدمات بانکی، رضایت مشتریان از کارکنان بانک‌ها و مؤسسات مالی، مطلوبیت محیط داخلی بانک‌ها و مؤسسات مالی، عوامل مؤثر بر تجهیز منابع مالی بانک‌ها، نقش عامل اعتمادپذیری مشتریان در جذب منابع مالی بانک‌ها دارد. مطالبات غیر جاری که ترکیب مطالبات معوق و مشکوک‌الوصول در صورت‌های مالی بانک‌ها می‌باشد، از منابع اصلی به وجود آورنده ریسک در ارائه تسهیلات از سوی بانک‌ها محسوب می‌شود. افزایش مطالبات غیر جاری بانک‌ها در سال‌های اخیر رشد چشم‌گیری داشته که به عنوان یک مشکل اصلی در نظام بانکی، نگرانی خاطر صاحب‌نظران و مسئولان را فراهم کرده است. به همین دلیل یکی از اصلی‌ترین عامل تجهیز منابع بانکی می‌باشد.

در بانکداری نوین عوامل متعددی وجود دارند که بر روند تجهیز منابع پولی بانک‌ها تأثیر می‌گذارند، شناسایی و تعیین میزان تأثیر و نوع ارتباط این عوامل با موفقیت بانک‌ها در تجهیز منابع پولی مقوله‌ای مهم می‌باشد، امروزه شرایط و موقعیت بانک‌ها با یکدیگر یکسان نیست و ممکن است عوامل تأثیرگذار بر تجهیز منابع پولی حتی برای هر یک از شعب یک گروه بانکی متفاوت باشد. شاید بارزترین پدیده بانکداری در عصر حاضر جهانی شدن باشد. بانک‌ها و مؤسسات مالی در گذشته از طریق انجام عملیات بانکی به جذب منابع مالی می‌پرداختند (وونگ و همکاران، ۲۰۲۰) در حال حاضر بانک‌ها مانند سایر سازمان‌ها در سطح جهانی دادوستد می‌کنند، از طرفی با توسعه روزافزون تکنولوژی و صنعتی شدن کشورها در جذب منابع مالی، تغییرات چشمگیری به وجود آمده است، به نحوی که شبکه‌های اتوماسیون بانکی و بانکداری اینترنتی یکی از مهم‌ترین راه‌های تجهیز منابع مالی برای بانک‌ها شده‌اند، در عصر حاضر به دلیل وجود رقابت بین بانک‌ها و مؤسسات مالی برای جذب بیشتر منابع، تسلط بر عوامل مؤثر بر تجهیز منابع مالی اهمیت ویژه‌ای یافته است. در عملیات بانکی، جذب منابع مالی معمولاً بسیار مهم است، زیرا موفقیت در این زمینه می‌تواند عاملی برای موفقیت در زمینه‌های دیگر باشد، زیرا جذب منابع مالی برای هر بانک و سیستم بانکی به عوامل خارجی؛ و به عوامل درون سازمانی مربوط می‌شود، شناخت این عوامل و تأثیر هر یک از آنها برای موفقیت در این زمینه نیز مهم است.

بنابراین بر اساس نتایج تحقیق پیشنهاد می‌شود، بانک‌ها می‌توانند هم‌زمان از این مدل (روش فعلی بانکداری بدون ربا) برای تجهیز و تخصیص منابع بانکی استفاده کنند. افزون بر آن اینکه افزایش (کاهش) قیمت طلا فقط ارزش پولی سپرده‌های سپرده‌گذاران را افزایش (کاهش) نمی‌دهد؛ بلکه باعث افزایش (کاهش) ارزش پولی تسهیلات پرداختی به‌وسیله بانک‌ها نیز می‌شود و در صورت مدیریت بهینه منابع به‌وسیله بانک‌ها، سودآوری بانک‌ها را به همراه خواهد داشت. در خاتمه بر اساس الگوی

ارائه شده در تحقیق حاضر، به محققان علاقه‌مند پیشنهاد می‌شود، تأثیر متغیرهای مداخله‌گر مانند تحریم و قرار گرفتن در لیست سیاه FATF بر تجهیز منابع بانکی مورد بررسی قرار گیرد.

منابع و مأخذ

- آسایش، حمید و مدبر، آذر و جلالی، مجید، (۱۳۹۷)، بررسی عوامل مؤثر بر جذب سپرده‌های مدت‌دار بانک تجارت با استفاده از داده‌های استانی، دومین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم مدیریت و حسابداری ایران، تهران
- آسیایی، کاوه، دلخوش، محمد، رادمهر، رضا، (۱۳۹۵). بررسی و مطالعه تأمین منابع مالی با توجه به تسهیلات اعطایی (مطالعه موردی بانک سپه شعب استان خراسان جنوبی). اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، حسابداری، علوم تربیتی و اقتصاد مقاومتی؛ اقدام و عمل.
- امیرپور، موسی و مرادی، مهرداد، (۱۳۹۶)، تجهیز منابع مالی در بانکداری نوین، نخستین کنفرانس بین‌المللی حسابداری و مدیریت
- بید هندی، بیتا، خلیل جانی، روح اله (۱۳۹۲). بررسی تأثیر عوامل مؤثر سیستم‌های نوین بانکی بر جذب منابع در بانک‌های تجاری. نخستین کنفرانس ملی توسعه مدیریت پولی و بانکی.
- توحیدی نیا، ابوالقاسم. (۱۳۹۱). جذب سپرده قرض‌الحسنه به کمک ابزار مالی اسلامی (صکوک). تحقیقات مالی اسلامی، ۱(۲).
- جمالی کاکرودی، روح اله، نبوی، هادی، نبوی، یاسر (۱۳۹۸). بررسی مؤلفه‌های مؤثر بر موفقیت شعب در تجهیز منابع مالی. نهمین کنفرانس بین‌المللی اقتصاد، مدیریت و حسابداری با رویکرد ارزش آفرینی
- رازینی، روح اله. عزیزی، مهدی، (۱۳۹۴)، طراحی الگوی تصمیم‌گیری با رویکرد اسلامی، فصلنامه علمی و پژوهشی مدیریت اسلامی، سال ۲۳، شماره ۴. صص. ۷۳-۱۰۰
- رافعی، محمد حسن (۱۳۹۷). بررسی مؤلفه‌های تأثیرگذار بر روند تجهیز منابع مؤسسات مالی و بانک‌ها (نمونه موردی بانک کشاورزی استان خراسان جنوبی). دومین کنفرانس بین‌المللی یافته‌های نوین در حسابداری، مدیریت، اقتصاد و بانکداری.
- رزمی، ندا. (۱۳۹۹). بررسی عوامل مؤثر بر بهبود جذب منابع مالی بخش خصوصی. مدیریت کسب و کار، ۱۲(۴۷)، ۱۴۶-۱۷۱.
- سیحانی، حسن، رزم آهنگ، مهدی. (۱۳۹۷). تبعات ریسک‌پذیری و رقابت بانک‌ها در جذب سپرده در شرایط عدم تقارن اطلاعات؛ مطالعه موردی نظام بانکی ایران. فصلنامه علمی پژوهشی راهبرد اقتصادی- (۲۶) ۷
- صمدی، مرمی، هوشنگ، شجری، استادی، حسین، حق پرست قمشه، علی (۱۳۹۳). بررسی راه کارهای تخصیص بهینه منابع بانکی در جهت سلامت اقتصادی. کنفرانس بین‌المللی مدیریت در قرن
- ۲۱
- عربی، هادی، عادل، امید علی، سبزوهر، زهرا (۱۳۹۸). تحلیل اثر نرخ سود بانکی بر روی تجهیز منابع بانک‌ها در ایران. چهارمین کنفرانس ملی پژوهش‌های کاربردی در علوم مدیریت، اقتصاد و حسابداری ایران.

غلامی جمکرانی، رضا، بختیاری، مسعود، کاشانی پور، محمد، جهانگیر نیا، حسین (۱۳۹۹). مدل‌سازی مؤلفه‌ها و ابعاد ارزیابی عملکرد سازمانی متناسب با شرایط محیطی ایران. نشریه حسابداری مدیریت پاییز ۱۳۹۹ شماره ۴۶

گرائی نژاد، غلامرضا (۱۳۹۵). تجهیز منابع بانکی و رشد اقتصادی در ایران. همایش بانکداری اسلامی

محمدی، اسفندیار، علی، چراغی، مهدیه، فتاحی، نسیمه (۱۳۹۴). بررسی عوامل مؤثر بر موفقیت بانک قوامین در جذب منابع مالی (مطالعه موردی: مشتریان شعب بانک قوامین شهر ایلام). دومین کنفرانس بین‌المللی حسابداری و مدیریت.

موسویان، عباس، نظر پور، محمد نقی، لطفی نیا، محمد (۱۳۹۶). تحلیل نظری الگوی نظام بانکداری اسلامی اندونزی (راهبردی برای اصلاح قوانین بانکداری ایران). نشریه مطالعات مالی و بانکداری اسلامی بهار و تابستان ۱۳۹۶ شماره ۵

ناهدیدی امیر خیز، محمدرضا، علیزاده، محمدرضا. (۱۳۹۵). بررسی عوامل مؤثر بر جذب منابع مالی بانک‌ها (مطالعه موردی: بانک حکمت ایرانیان شهر تبریز). کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های نوین در مدیریت، اقتصاد و علوم انسانی

نبوی چاشمی، علی، جهانی بهنمیری، اصغر، مهدی پور، مظفر (۱۳۹۱). بررسی عوامل مؤثر بر تجهیز منابع بانکی ازدیدگاه مدیران شعب بانک ملی استان مازندران. چهارمین کنفرانس بین‌المللی بازاریابی خدمات بانکی

نظریان، رافیک، محمداسماعیل، مرجان. (۱۳۸۸). عوامل مؤثر بر جذب منابع سپرده‌ای خصوصی در شبکه بانک‌های تجاری و تخصصی دولتی کشور. اقتصاد مالی (اقتصاد مالی و توسعه).

نوروزی، محمدرضا. دانائی فرد، حسن. فانی، علی اصغر و حسنزاده، علیرضا، (۱۳۹۳). پردازش نظری مسئولیت اجتماعی بر مبنای نظریه داده بنیاد، فصلنامه علمی و پژوهشی بهبود مدیریت، سال هشتم، شماره چهارم، صص ۲۴-۵

Abdurezak, M. & Girma, B. (2014). Performance Management. Addis Abba University College of Business & School of Commerce, Addis Ababa

Aebi, V. Sabato, G. Schmid, M. (2012). Risk management, corporate governance, and bank performance in the financial crisis. *J. Bank. Finance* 36 (12), 3213–3226.

Allen, F. Carletti, E. 2008. Mark-to-market accounting and liquidity pricing. *J. Account. Econ.* 45 (1), 358–378.

Carmichael, J. & Pomerleano, M. (2002). The development and regulation of non-bank financial institutions. World Bank Publications.

Chen, M. A. & Snodgrass, D. (2001). Managing resources, activities, and risk in urban India: The impact of SEWA Bank. Washington, DC: AIMS.

Cheng, X. & Degryse, H. (2010). The impact of bank and non-bank financial institutions on local economic growth in China. *Journal of Financial Services Research*, 37(2), 179-199.

Chmutova, I. Vovk, V. & Bezrodna, O. (2017). Analytical tools to implement integrated bank financial management technologies. *Economic annals-XXI*, (163), 95-99.

Creswell J, (2003), *Research design: qualitative, quantitative, and mixed approaches*. London: Sage Publications.

Flint, DJ, (1998), 'Change in customers' desired value: a grounded theory study of its nature and processes based on business customers' lived experience in the US automotive industry', PhD Thesis, The University of Tennessee, Tennessee.

Hossain, M. & Shahiduzzaman, M. (2002). Development of non bank financial institutions to strengthen the financial system of Bangladesh. *Quarterly Journal of Bangladesh Institute of Bank Management*, 28(1).

Kara, G.I. (2016). *Bank Capital Regulations around the World: What Explains the Differences?* Federal Reserve Board Finance & Economics Discussion Series No. 2016-057.

Laux, C. Leuz, C. (2009). The crisis of fair-value accounting: making sense of the recent debate. *Account. Organ. Soc.* 34 (1), 826–834.

Laux, C. Leuz, C. (2010). Did fair-value accounting contribute to the financial crisis? *J. Econ. Perspect.* 24 (1), 93–118.

Lee, j. A, (2001), grounded theory: Integration and internalization in ERP adoption and use, DigitalCommons@University of Nebraska – Lincoln

Lee, J. & Pocock, M. L. (2007). Intrahousehold allocation of financial resources: evidence from South Korean individual bank accounts. *Review of Economics of the Household*, 5(1), 41-58.

Mathis, R. & Jackson, J. (2011). *Human Resource Management* (13th ed.). USA: Joseph Sabatino.

Nayak, K. & Singh, D. (2015). *Fundamentals of Research Methodology: Problems and Prospects* (1st ed.). New Delhi: SSDN Publishers & Distributors.

Neu, D. Ocampo Gomez, E. Ponce de León, O. G. & Flores Zepeda, M. (2002). 'Facilitating' globalization processes: financial technologies and the World Bank. In *Accounting Forum* (Vol. 26, No. 3-4, pp. 271-290). Taylor & Francis.

Polychroniou, P. V. & Giannikos, I. (2009). A fuzzy multicriteria decision-making methodology for selection of human resources in a Greek private bank. *Career Development International*.

Stella, P. (2002). Central bank financial strength, transparency, and policy credibility.

Strauss, A. and Corbin, J. (1998). *Basics of qualitative research*. Newbury Park: sage

Torrington, D. Hall, L. & Taylor, S. (2008). *Human Resource Management* (7th ed.). England: Pearson Education Limited

Zhang, Y. (2012). *The Impact of Performance Management System on Employee Performance*.